

Dósai Istvánné Elemi Iskolai Osztályképe

A II. c. Ez az 1938/39-es év, és ez a kép vagy évvárón, vagy évnnyitón készülhetett. A II. c. tábla felett ülök én.

Elemibe a Sziget utcai elemi iskolába jártam. Itt végeztem a szokásos négy elemi. Elég eszes, szorgalmas és kötelességtudó voltam, így azután minden osztályt tiszta kitűnőre végeztem -- anyám eltette a bizonyítványaimat, ma is megvannak --, habár szerintem énekből, tornából, kézimunkából csak azért kaptam jó jegyeket, hogy a bizonyítványt le ne rontsák, ugyanis hangom nem volt, ügyetlenül tornáztam, kézügyességem pedig semmi. Érdekes, hogy rossz tornász létemre jó ritmusérzésem volt, anyuék járattak is balettra, a Trojanoff-féle balettiskolába, majd később, úgy tizenkét éves korom körül a Feleký Kamill-féle tánciskolába, szteppre. Feleký felesége, Fini néni volt a tanárunk.

A lányok bejárata a Sziget utcából volt, mert ez nem volt koedukált iskola. Úgy köszöntünk, mikor bejött a tanár, vagy amikor hazamentünk, hogy "Szebb jövőt!", és a válasz az volt, hogy "Adjon Isten!". Tehát ez már a legirredentább korszakban volt.

Volt egy díszterme az iskolának, és előtte ott volt a magyar zászló, és ott őrséget kellett állni a tanulóknak egy ideig, de nem egész nap. És nagyon nagy szó volt, amikor megengedték, hogy egy fiú és egy lány álljon. Mert annyira nem volt koedukált akkor egy átlag magyarországi elemi iskola, hogy eleinte vagy két fiú állhatott őrséget, vagy két lány.

Tanultunk irredenta dalokat is, de a dalok zömére már nem emlékszem. Persze volt a "Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország", úgy tudom, hogy éppenséggel egy zsidó írta ezt az egész gyönyörű dalt [A dal -- "Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország, szebb talán [máshol: gyönyörűbb], mint a nagyvilág. / Ha zeng a zeneszó, látom ragyogó szép orcád./ Táltos paripákon tovaszállunk, hazahív fű, fa, lomb s virág./ Úgy hív a hegedű, vár egy gyönyörű szép ország." -- Vincze Zsigmond (1874--1935) zeneszerző és karmester 1922-ben készült, "Hamburgi menyasszony" című operettjéből való. -- A szerk.].

Az ajtónkra ki kellett tűznünk -- lehetett kapni különböző minőségben, különböző árban -- Nagy-Magyarországot, ilyen vékony alumínium- vagy rézlemezből. A kerete nemzetiszínű volt, alatta szöveggel: "Nem, nem soha!"

Valahányszor iskolai ünnepély volt, aki szavalt, annak mindig stilizált magyar ruhában kellett megjelenie, gyönyörű búzakalászos, pipacsos, búzavirágos pártában. Hát ez gyönyörű volt. Mi kell egy gyereknek ennél szebb? Úgyhogy attól el voltam ragadtatva. Gyönyörű, kalocsai vagy mezőkövesdi ruhám és pártám volt.

A tanító nénink, a Mladoniczky Györgyné egy rendkívüli szép nő volt, a férje repülőtiszt volt. Egyszer nagyon megijesztett. Tudniillik az történt, hogy az én drága anyám, aki engem meglehetősen elkényeztetett, ő rakta be a táskámat, nem én. Minden este, amikor elvégeztük a tanulást, az anyu összerakta a táskámat, és másnap mentem a suliba. És egy alkalommal -- de ez nem itt volt a másodikban, amit a fotó ábrázol --, amikor első elemista voltam, valamit kellett vinni, és nem volt nálam. És a tanító néni azt mondta: "Ejnye! Hogyhogy nincs nálad? Hát intőt fogsz kapni, és vidd haza, mert nem szabad elfelejteni." "Nem én felejtettem el." "Hát ki felejtette el?" "Hát az anyukám, ő szokta a táskámat berakni." "Igen? Hát majd én megtanítalak téged, hogy neked kell berakni, és nem az anyukádnak. Itt maradsz ma bezárva a tanítás után." Én nem is értettem, hogy mire gondol. Mikor vége lett a tanításnak, kezdtem volna öltözködni, és azt mondta: "Te ne öltözködj! Mondtam, hogy bezárlak." Akkor jöttem rá, hogy ez azt jelenti, hogy ők elmennek, és én egyedül fogok maradni bezárva. És így történt. Én félelmemben zokogtam, rosszul lettem. Úgyhogy a bezárás talán öt percet tartott, mert ezt az ordítást ki nem bírták. Aztán kiengedett engemet, annál is inkább, mert anyám jött értem. De ez az emlék egy életen át megmaradt bennem

Én első osztályban nagyon jó tanuló voltam, és egy nagyon szorgalmas kislány, de ennek a büntetésnek a következménye egy iszonyatos félelem lett, amiről én nem tudtam. Amikor fölöltözködtem reggel, megkaptam a reggelimet, amit becsomagolt a táskámmal együtt anyu, majd kinyitotta az ajtót, hogy indulunk az iskolába, és én rosszul lettem. Elvittek orvoshoz, kivizsgáltak jobbról-balról, hogy ez gyomor-e. Semmi. És akkor elvittek egy pszichiáterhez. Azt mondta, hogy akkor küldjenek el iskolába, amikor én jelentkezem, hogy szeretnék iskolába menni. És egy vagy két hét után mondtam, hogy most már szeretnék iskolába menni.